

„Szalowa – kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła”

Późnobarokowy, wzniesiony w pierwszej połowie XVIII w., kościół pw. św. Michała Archanioła w Szalowej jest jedną z najcenniejszych drewnianych świątyń na terenie Polski. Zabytek, który zachował się od czasu budowy w prawie niezmienionej formie, posiada dużą wartość typologiczną jako ogniwo linii rozwojowej tradycyjnych kościołów drewnianych na terenie naszego kraju i cenny dokument potrzeb duchowych oraz estetycznych schyłku doby sarmackiej. Stanowi wybitny przykład charakterystycznej dla drewnianych świątyń owego czasu próby oddania w drewnie rozwiązań sakralnej architektury murowanej. O wysokiej klasie obiektu, stworzonego najpewniej przez wykształconego projektanta, świadczą indywidualne rozwiązania konstrukcyjne oraz biegłe posługiwanie się i znakomite wykorzystanie możliwości użytego materiału.

Dające wrażenie niezwykłego dynamizmu wnętrza kościoła, zakomponowane w sposób kompleksowy, łączy w typowy dla baroku sposób w jedną spójną całość elementy architektoniczne oraz wystrój malarski i rzeźbiarski, a jego poziom artystyczny stawia świątynię w rzędzie najcenniejszych zabytków swojej epoki. Na uwagę zasługują nietypowe rozwiązania: ukośne ustawienie kolumn międzynawowych oraz faliste wykroje belki tęczowej i łuków arkad, a także cenne elementy rokokowo-barokowego wystroju i wyposażenia, m.in.: polichromia ścian z elementami iluzjonistycznymi powiązana z rzeźbiarskimi

przedstawieniami figuralnymi, bogaty detal architektoniczny, zespół kolumnowych ołtarzy, ambona o misternej dekoracji rzeźbiarskiej połączona schodami z galeryjką kolatorską, chór muzyczny o plastycznie uformowanym parapecie zdobiony dekoracją z lambrekinem, dwa architektoniczne portale w prezbiterium, ławy, konfesjonały, marmurowa chrzcielnica, liczne obrazy.

Kościół w Szalowej od momentu powstania pełni nieprzerwanie swoją pierwotną funkcję służąc miejscowej społeczności jako katolicka świątynia parafialna oraz jest miejscem lokalnego kultu obrazu św. Jana Kantego trwającego w parafii od XVII w.

Dodatkowym walorem zabytku jest zachowanie historycznego otoczenia. Teren wokół świątyni, dawny cmentarz przykościelny z zachowanym starodrzewem, otoczony jest murem z 1739 r. W jego obrębie, oprócz kościoła, znajdują się kaplica z końca XVIII w. i dzwonnica z XIX w.

Opracowanie NID